

Stichting Leer Anderen Helpen

Jaarverslag 2020

Vastgesteld door bestuur d.d. 2 mei 2021

Voorwoord

Door middel van dit jaarverslag legt de Stichting Leer Anderen Helpen (SLAH) verantwoording af over de door haar uitgevoerde activiteiten in het verslagjaar 2020. De financiële verantwoording is nader gedocumenteerd in de bij dit jaarverslag horende jaarrekening.

Het bestuur wil allen die in het verslagjaar hebben bijgedragen aan de werkzaamheden van SLAH van harte bedanken. Dat geldt in de eerste plaats de oogartsen die zijn uitgezonden en geheel belangeloos hun tijd en deskundigheid beschikbaar hebben gesteld, niet zelden onder moeilijke omstandigheden. Daarbij bij een aantal missies nauw samenwerkend met de optometristen/opticiëns van partnerorganisatie Zienderogen, dank gaat ook naar hun uit. Dank geldt voorts de donateurs en fondsen die het mogelijk maken de kosten die met ons werk samenhangen te dekken, alsmede de instellingen en bedrijven die om niet middelen ter beschikking stelden.

Het bestuur hoopt en verwacht dat SLAH ook in 2021 haar belangrijke werk met succes zal kunnen voortzetten.

De Stichting

De Stichting Leer Anderen Helpen is opgericht op 18 mei 1989 met als vestigingsplaats Haarlemmermeer. Het initiatief is voortgekomen uit de Nederlandse ziekenhuiswereld.

Het doel van de stichting is het verlenen van oogheelkundige zorg aan mensen in minder welvarende streken in de wereld die niet of amper toegang hebben tot deze zorg. Daarbij worden kennis en vaardigheden waar mogelijk overgedragen aan lokale artsen en andere zorgverleners, opdat men idealiter op termijn niet meer of in elk geval minder is aangewezen op hulp van buitenstaanders. Veelal gaat het om het vervangen van troebele lenzen (cataract) door een kunstlens. Ook andere oogheelkundige ingrepen worden uitgevoerd.

Overlijden oprichter Donald Tjia

In oktober ontving het bestuur de droevige tijding van het overlijden van de oprichter van SLAH, oogarts Donald Tjia. Hij was een van de *founding fathers* van SLAH en heeft zich er jarenlang belangeloos actief voor ingezet.

Vanaf de oprichting in 1989 tot 2006 droeg hij verantwoordelijkheid als bestuurslid. Hij was de principale architect van het concept van SLAH: in minder bedeelde regio's lokale oogheeskundige hulp bieden en ontwikkelen door intensieve kortdurende missies. Zijn passie om anderen te helpen vormde een inspiratie voor de mensen met wie hij hierover in contact trad. Mede door zijn niet aflatende inzet zijn ontelbare minder bedeelde mensen, die anders van cruciale oogzorg verstoken zouden zijn gebleven, geholpen. Eerst en vooral in Indonesië, door verbreding van de werkzaamheden van SLAH later ook in andere regio's in de wereld.

De uitvaart vond in besloten kring plaats. Door het bestuur van SLAH zijn condoleances aan zijn kinderen gezonden. Het bestuur van SLAH en de oogartsen die aan SLAH verbonden zijn of waren, denken met grote dankbaarheid en groot respect aan Donald Tjia terug.

Donald Tjia
18 november 1946 – 13 oktober 2020

De projecten

Ambon

De Molukken (Maluku) bestaat uit een uitgestrekt gebied (54185 km²) met ruim 1300 eilanden, die slechts 7 % van het oppervlak vullen. De rest bestaat uit zee.

Aantal inwoners wordt geschat op circa anderhalf miljoen.

Er zijn 5 oogartsen, waarvan 4 op het eiland Ambon, en 1 op het eiland Seram. Zij doen alleen voorsegmentschirurgie.

Voor vitreoretinale chirurgie worden patiënten (indien mogelijk) doorverwezen naar Bandung of Jakarta.

Naar Ambon werden in het verslagjaar twee missies uitgevoerd. De eerste missie vond plaats in januari. Doel was de praktische training van de aan Vlissingen-Ambon-kliniek verbonden oogarts Daniel ('Danny') Siegers in de phaco-techniek met de nieuwe phaco-machine van Bausch & Lomb. Ivan Gan, oogarts en bestuurslid SLAH voerde deze missie uit, in gezelschap van zijn dochter Jasmijn die aan de vooravond van haar studie geneeskunde stond. Jasmijn ondersteunde bij de verzameling van beeldmateriaal en de vervaardiging van het verslag.

In 5 dagen zijn er in totaal 42 phaco's gedaan, waarvan 8 volledig door dokter Danny zelfstandig zijn uitgevoerd. Hij blijkt een uitzonderlijk snelle leerling te zijn in de phaco-techniek, mede door zijn ervaring en aanleg als vaardig microchirurg: binnen een week is hij in staat gebleken om zelfstandig phaco's te kunnen uitvoeren. In het begin zijn er 2 gevallen van kapselruptuur geweest zonder vervelende gevolgen, met groot leereffect. Bovendien is er ook direct kennism gemaakt met *lege artis* gebruik van de voorste vitrectomie. Andere complicaties hebben zich niet voorgedaan.

In een volgend stadium kan bij voldoende ervaring worden overgegaan op fast-chop bij meer mature vormen van cataract. Ook kan in de toekomst verdieping plaatsvinden naar complexere phaco-ingrepen. Mogelijk reden voor een nieuw werkbezoek vanuit SLAH.

Er wordt teruggekeken op een geslaagde missie, waarbij het gelukt is om dokter Danny op een veilige manier zelfstandig phaco's te laten uitvoeren. Imposant zijn de passie en bevoegenheid van hem en zijn medewerkers. Met vereende krachten zijn SLAH en Stichting Samenwerking Vlissingen-Ambon (SSVA) erin geslaagd, mede dankzij al het goede werk van de aan SLAH verbonden oogarts Wilda Batubara, om echt goede en duurzame oogzorg te realiseren in de Molukken.

Oogartsen Ivan Gan (links) en Daniel ('Danny') Siegers in de OK van de oogkliniek 'Klinik Mata Vlissingen-Ambon', januari 2020.

De tweede missie vond begin maart plaats en werd uitgevoerd door oogarts Wilda Batubara. In 10 dagen werden in samenwerking met lokale zorgverleners de volgende operaties uitgevoerd:

- 192 lensoperaties: 146 Phaco's, 42 SICS en 4 secundair implants
- 17 conjunctiva/oogleden-ingrepen, bij 12 ogen betrof dit pterygia.

In vier gevallen was er sprake van traumatisch cataract. In twee gevallen betrof het kinderen van 10 en 12 jaar. Alle vier operaties waarbij een sulcus intra-oculaire lens geïmplant werd zijn goed verlopen.

In verband met de COVID-19-maatregelen kon ultimo het verslagjaar nog geen planning voor de activiteiten in 2021 worden gemaakt.

Wilda Batubara (roze omslagdoek) te midden van team AV-kliniek met partners en kinderen. Rechts van haar (links op de foto) staat Dr. Wendy Pelupessy, wethouder gezondheidszorg van de stad Ambon. Zij verzorgt altijd de benodigde ambtelijke papieren voor de uitzendingen.

Haiti

In de jaren 2015 tot en met 2018 heeft SLAH tezamen met de optometristen van Zienderogen missies uitgevoerd naar Passe Catabois in Haïti, een extreem arm gebied in een al zeer armlastig land. De missie van 2019 was tot in de puntjes voorbereid en het team van vier oogartsen en vier optometristen stond gepakt en gezakt klaar om af te reizen. Helaas bleek op dat moment de veiligheidssituatie in Haïti dramatisch verslechterd. Zodanig dat de fysieke risico's voor onze mensen onacceptabel zouden zijn. De missie van dat jaar is derhalve geannuleerd.

In het verslagjaar 2020 is in de veiligheidssituatie geen wezenlijke verbetering gekomen en heeft dan ook geen missie plaatsgevonden. Ultimo 2020 staat een nieuwe missie nog niet gepland. Het wordt helaas steeds waarschijnlijker dat de werkzaamheden in Haïti geen vervolg meer zullen kunnen krijgen.

Kenia

Twee bestuursleden van SLAH – Alex Rulo en Ton Smit – voerden in 2018 een verkenningsmissie uit in de regio Trans Mara East in Kenia. Dit betreft een arme, geïsoleerde regio waarin nauwelijks zorgvoorzieningen aanwezig zijn. De verkenning vond plaats in samenwerking met de Nederlandse Stichting Oloonkolin, die elders in Kenia met zorgondersteuning actief is.

In 2019 is tezamen met lokale zorgverleners een plan ontwikkeld dat voorziet in de opzet van een oogheelkundige faciliteit. De SLAH heeft een budget beschikbaar gesteld voor de aanschaf van een aantal elementaire voorzieningen van een oogheelkundige kliniek. Tevens voor een periode van vooralsnog drie jaar (2020 tot en met 2022) middelen gevoteerd voor de aanstelling van een *clinical officer*, gespecialiseerd in oogheelkunde. Beoogd is de opbouw van een klein team dat de kern van de oogheelkundige kliniek zal vormen.

Begin 2020 is deze *clinical officer* – Lerionka Alberts – met zijn werkzaamheden gestart. Hij heeft in de regio een groep medisch personeel opgeleid tot oogheelkundig assistent, die hem vervolgens heeft ondersteund bij het onderzoek en de behandeling van patiënten met oogaandoeningen. In totaal werden 400 patiënten gescreend, van wie er bij 64 cataract (staar) werd gediagnosticeerd.

De volgende apparatuur werd door het team aangeschaft:

- een spleetlamp
- een *refraction box* en proefframes
- een oftalmoscoop en diagnostische set.

De SLAH ondersteunde bij de bouw en inrichting van een noodgebouw om oogonderzoeken en behandelingen dichterbij huis mogelijk te maken voor bewoners in het oostelijke deel van Trans Mara.

Van een uitzending van een SLAH-missie is het in het verslagjaar niet gekomen. Sowieso vormden de reisbeperkingen als gevolg van COVID-19 een belemmering hiervoor. Bovendien bestond in 2020 vanuit de kliniek ter plaatse nog geen behoefte aan een dergelijke missie. Op geleide van een dergelijke behoefte zal SLAH in de komende jaren ondersteuning inplannen.

Met een donatie van € 550,- droeg SLAH voor de helft bij in de kosten van een watertank en handwasstation, benodigd voor de hygiënemaatregelen inzake COVID-19.

De nieuw gebouwde en net opgeleverde watertank, mede door SLAH bekostigd.

Financiën

Alle bij SLAH betrokkenen werken onbezoldigd. Niettemin zijn er kosten voor bijvoorbeeld reis en verblijf tijdens missies alsook kosten voor medische apparatuur, hulpmiddelen en medicatie. SLAH is voor dekking van deze kosten geheel afhankelijk van de giften van donateurs en fondsen, alsook het om niet ter beschikking stellen van middelen door instellingen of bedrijven.

In het verslagjaar ontving SLAH voor een bedrag van € 15.630 aan giften. De belangrijkste was een donatie van Stichting Beheer Het Schild ten behoeve van de activiteiten in het Trans Mara district in Kenia. De toezegging betrof € 10.200 definitief en aanvullend € 6.000 voor het geval in het verslagjaar al een missie door SLAH zou worden uitgevoerd. Dit laatste is niet gebeurd en SLAH heeft op deze laatste post dus geen beroep gedaan.

Het verslagjaar, dat een bedrag van € 15.207 aan kosten met zich bracht, kon worden afgesloten met een positief resultaat (€ 423) Voor nadere specificatie wordt verwezen naar de jaarrekening.

Tableau oogartsen

In mei van het verslagjaar heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de oogartsen die nu of mogelijk op termijn bereid en beschikbaar zijn om deel te nemen aan missies van SLAH. De volgende collegae maken in 2019 het tableau van SLAH uit.

- drs. W. (Wilda) Batubara, Sint Michielsgestel
- drs. P.J.D. (Peter) Bolmers, Den Bosch
- Patrick van de Camp, Maastricht
- drs. H.F. (Frits) Dubois, Utrecht
- dr. C.A. (Cathrien) Eggink, Nijmegen
- drs. I.M. (Ivan) Gan, Rotterdam
- dr. R. (Ramon) van Huet,
- dr. M.A. (Monika) Landesz, Den Haag
- dr. F.L. (Suzy) Njoo, Ouderkerk a/d Amstel
- drs. R. (Ruud) van der Pol, Leiden
- drs. A.J.J.M. (Jos) Rademakers, Nijmegen
- drs. A.H.F. (Alex) Rulo, Hilversum
- dr. D.F. (Eric) Schaling, Heemstede
- drs. G.W.S. (Sicco) thoe Schwartzenberg, Den Haag
- drs. M. (Maribel) Sere, Helmond
- drs. A.J.G.M. (Ton) Smit, Amersfoort
- drs. Patricia Stappers, Zeeland
- drs. R.W.O. (Rinald) Stout, Uden
- drs. U.F. (Folkert) Tegelberg, Goes
- dr. M. (Mauk) Tilanus, Nijmegen
- drs. W. (Willem) Vaandrager,
- drs. S. (Siep) vd Veen, Heerenveen
- drs. Elsbeth van Zeeburg, Rotterdam

Samenstelling en functioneren bestuur

Het bestuur bestaat uit maximaal zeven personen die telkens voor een periode van maximaal vier jaren worden (her)benoemd. Herbenoeming kan direct aansluitend een onbeperkt aantal malen geschieden, tot de leeftijd van tweeënzeventig jaar.

Het bestuur vergadert in beginsel twee maal per jaar: in het voorjaar en het najaar. Tussentijds vinden overleg en het nemen van beslissingen per e-mail plaats. In verband met de COVID-19-beperkingen vonden in het verslagjaar geen bestuursvergaderingen plaats. Langs elektronische weg werden conform de statuten een nieuwe penningmeester benoemd en de jaarstukken 2019 vastgesteld. Langs dezelfde weg vond afstemming over deelonderwerpen plaats.

Met ingang van 1 november nam Burg de Rave, sinds september 2008 als penningmeester verbonden aan SLAH, afscheid als bestuurslid. Het bestuur dankt hem zeer voor zijn langdurige en kundige inzet voor de doelstelling van SLAH. Het bestuur is verheugd dat zijn plaats zal worden ingenomen door een nieuwe enthousiaste penningmeester: Martijn Herrmann, manager financiën van het Oogziekenhuis te Rotterdam.

Aan het eind van het kalenderjaar nam Jos Rademakers, oogarts, sinds maart 2018 aan het bestuur verbonden, vanwege het bereiken van de statutaire maximumleeftijd (72 jaar) afscheid van het bestuur. Hij blijft als adviseur voor het bestuur beschikbaar inzake het project Haiti. Het bestuur dankt hem voor zijn bestuurlijke inbreng en zijn voortgaande bereidheid zich voor SLAH in te zetten. Het bestuur besloot om de ontstane vacature in het bestuur vooralsnog aan te houden.

In de novembervergadering van het verslagjaar stelde het bestuur een geactualiseerd rooster van aftreden vast.

In 2020 maakten de volgende personen deel uit van het bestuur.

	Bestuurslidmaatschap
mr. René Peters, arts niet praktiserend, voorzitter	: m.i.v. 1 maart 2018
drs. Margreet van Heel, secretaris	: m.i.v. 1 oktober 2014
drs. Burg H. de Rave, penningmeester	: tot 1 november 2020
Martijn Herrmann, penningmeester	: m.i.v. 1 november 2020
Ivan Gan, oogarts	: m.i.v. 1 januari 2017
Ruud van der Pol, oogarts	: m.i.v. 1 november 2019
Jos Rademakers, oogarts	: tot 31 december 2020
Alex Rulo, oogarts	: m.i.v. 1 maart 2015

De leden van het bestuur verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd. Eventuele persoonlijk gemaakte kosten kunnen worden vergoed.

Vaststelling jaardocumenten

Het jaarverslag en de jaarrekening inzake het verslagjaar zijn in verband met de hygiënemaatregelen inzake COVID-19 door het bestuur buiten vergadering vastgesteld op 2 mei 2021, in overeenstemming met het daartoe bepaalde in de statuten (artikel 7 lid 9).